

Cussegli da vischnaunca 2017/2020

Protocol no. 20

Seduta dils 25 d'avrel 2019

Protocol

**dalla seduta dil cussegli da vischnaunca,
gievgia, ils 25 d'avrel 2019: allas 20.15 – 22.30
Liug: Casa Communala**

Presidi: Armin Berther

Actuar: Paul Duff

Presents:

a) Cussegli	Christoph Berger Adrian Deflorin Anna Maria Genelin Christian Loretz Armin Manetsch Martino Sabbadini	Stefan Columberg Mario Flepp Rita Huonder-Tenner Giusep Lozza Helga Probst-Linder Livio Zanetti
b) Suprastanza	Robert Cajacob Victor Flepp Jris Lombris	Clemens Berther Wendelin Jacomet
c) Perstgisas: Cussegli	Edgar Durschei	Admir Jasarevic
d) Canzlist	Andri Hendry	
e) Cumissiun da gestiun		
f) Hospes	4	

Plaid d'avertura entras il president

Il president Armin Berther desista d'in plaid d'entrada per accelerar il decuors dil cussegli.

Communicaziuns:

Mortori:

Leo Huonder Simonet, naschius ils 10 d'avrel 1936, morts ils 5 d'avrel 2019.

Naschientschas:

Dapi la davosa seduta dil cussegli ha ei buca dau naschientschas en vischnaunca.

Tractandas:

1. Protocol 19-2017/2020
2. Formaziun nova digl areal da scola e sanaziun dils plazs avon halla Cons e scola veglia: Damonda da credit (messadi nr. 30-2017/2020)
3. Rapport da gestiun e quen 2018 (messadi nr. 31-2017/2020)

Cussegli da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Armin Berther

Paul Duff

Cussegli da vischnaunca 2017/2020

Protocol no. 20

Seduta dils 25 d'avrel 2019

1. Protocol

Protocol nr. 19-2017/2020

Decisiun:

Il protocol ei vegnius tarmess tier per posizion. Enteifer ils tschun dis fixai ei vegniu inoltrau objecziuns ch'ein nudadas en colur blaua el protocol.

Il protocol vegn approbaus dil cussegli da vischnaunca senza abstensiuns ni cuntervuschs.

Cussegli da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Armin Berther

Paul Duff

2. Formaziun nova digl areal da scola e sanaziun dils plazs avon halla Cons e scola veglia: Damonda da credit (messadi nr. 30-2017/2020)

Presentaziun:

Suprastanza:

Gerau Wendelin Jacomet:

Il project da formaziun nova dil plaz da scola e sanaziun dils plazs avon halla Cons vegn presentaus detagliadamein cun la historia, ils basegns, l'elaboraziun dil plan da formaziun, la finanziaziun ed ils termins d'execuziun. Il scriver dalla presentaziun ei aschuntaus a quest protocol.

Discussiun:

Cussegli:

Igl ei vegniu menziunau il studi per la sanaziun dalla Via Cons. Tgei consequenzas ha la sanaziun dil plaz scola sin gliez project. Vegn quel restrenschiis cun l'execuziun dil project presentau?

Suprastanza:

Gerau Wendelin Jacomet:

Il passapei vegn construus per motivs da segireza dalla vart encunter la scola. Quei redimensiunescha il project Via Cons che datescha da 2006. In secund passapei duess ei buca dar. Vegness quel tuttina, lu dalla vart encunter il santeri. Il project actual Via Cons vegn presentaus alla suprastanza miez matg.

Cussegli:

La moziun da cusseglier Christoph Berger en connex cul plaz scola ei veginida sustenida da tuts cussegliers dil cussegli da vischunaunca. Christoph Berger engrazia per l'iniziativa dalla suprastanza. Il plaz niev ei ina carta da viseta e sco center e cor per il vitg. El ei plaz da sentupada per giuven ed attempai e demuossa che la cumionza viva.

Il studi dil plaz scola ch'ei menziunaus, pertgei ei quel buca veginius realisaus?

Ils parcadis cul passapei ei in project positiv. L'entrada en santeri vegn denton ad esser in punct neuralgic che cuntegn in cert prighel.

Suprastanza:

Gerau Wendelin Jacomet:

Il niev plaz scola duei promover moviment e giug, tut quei era buca cunteniu el studi menziunau. Ultra da quei eran ils cuosts da realisaziun bia memia aults. Igl expert Olaf Bahnsen che cussegli nus, ha gest realisau in plaz scola a Tusaun. El gauda respect e renconuschienscha dils gremis cantunals. Ei vegn tratg en 3 offertas. Olaf Bahnsen ha en mintga cass la survigilonza tier la realisaziun dils plazs, quei era sche sia firma survegn buca la lavur.

Igl ei prudent da baghegiar uss il passapei suenter la Via Cons. Aschia sto il plaz buca veginir tuccaus tier la sanaziun dalla via.

Cussegli:

Il niev plaz cun ses indrezs sto veginr mantenius. Dat ei tier il manteniment in augment en cumparegliajun cugl actual? Sto eventualmein ina plazza da pedel veginr augmentada?

Co stat ei cul fundament dils plazs, ei quel era adattaus per igl access digl auto-scala dils pumpiers che sto el seracass s'avischinar als stabiliments e peisa 18 tonnas?

Suprastonza:

Gerau Wendelin Jacomet: Il plaz niev cun tuti urdeins ed indrezs drova manteniment. Aunc uss ei la caussa buca surveiseivla. L'experiencscha vegin a semussar en tgei mesira quei ei il cass.

Ils fundaments digl areal veginan buca midai entras la construcziun dil plaz niev. Igl actual plaz porta las peisas menziunadas e quei era egl avevgvir.

Decisiun:

Il cussegl da vischnaunca decida senza cuntervuschs ed abstensiuns da:

- 1. abolir il credit da planisaziun dils 21 d'uost 2015 da frs. 450'000.00 (projectaziun ed execuziun / Bau- und Ausführungsprojekt) per la sanaziun dalla casa da scola "nova" Cons e la plazza da scola;***
- 2. conceder per la formaziun nova digl areal da scola e la sanaziun dils plazs avon halla Cons e la scola veglia in credit da frs. 295'000.00;***
- 3. conceder per l'adattaziun dil passapei (tenor studi che vegin presentaus entochen miez matg 2019) in credit da frs. 112'000.00;***
- 4. suttametter la damonda da credit da frs. 295'000.00 el senn dallas prescripziuns digl art. 21 lit. c dalla constituziun communal al referendum facultativ.***

Suprastonza:

Gerau Wendelin Jacomet engrazia al cussegl da vischnaunca per la confidanza e la decisiun prida en caussa plaz scola. El remarca che quei segi sia emprema fatschenta ch'el astgi presentar al cussegl sco gerau.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Armin Berther

Paul Duff

3. Rapport da gestiun e quen 2018 (messadi nr. 31-2017/2020)

La fatschenta vegn tgamunada da Mario Flepp, vicepresident dil cussegli da vischnaunca.

Presentaziun:

Suprastanza:

President communal Robert Cajacob:

Il quen 2018 muossa in gudogn positiv. Denter auter ei quei l'influenza dil niev sistem da contabilitad HRM2 ch'applichescha in auter modus d'amortisar las activas. Las investiziuns succedan tenor preventiv, denton san las amortisaziuns vegnir fatgas pér dil mument ch'il singul project ei serraus e quintaus giu e quei strictamein a moda lineara. Las directivas ein dadas ell'ordinaziun cantunala da finanzas per las vischnauncas.

Las cefras exactas ein commentadas el messadi dalla suprastanza ch'ei aschuntaus al protocol. Speciala menziun mereta la donaziun d'ina persuna buca numnada ella summa da frs. 100'000--. Quels daners vegnan duvrai per la sanaziun dil plaz scola. En concordanza cugl Uffeci cantunal da vischnauncas sa la vischnaunca da Mustér far in deposit per amortisaziuns futuras dil Center da sport e cultura ella summa da 1,3 milliuns francs. Quei ei tenor directivas da HRM2 pusseivel ed ils responsabels dil cantun valeteschan il fatg sco buns e cusseglian da suttametter al cussegli da vischnaunca la proposta per il deposit. La suprastanza amplifichescha sia proposta al cussegli cul passus adequat.

Rapport dalla cumissiun da gestiun:

"Bugen ei la cumissiun da gestiun vegnida suenter a sias obligaziuns ed aschia havein nus repassau il quen 2018 en diversas sentupadas. En ina seduta communala cun la suprastanza communalia ein nossas damondas da detagl vegnidias rispondidas. La revisiun tecnica ei era uonn vegnida exequida dalla Confidat Fiduziaria SA cun sedia a Glion.

La cumissiun da gestiun ha rapportau siu resultat cun in pareri a secret per mauns dil cussegli da vischnaunca.

Il quen 2018 han tut ils presents segiramein studegiau el detagl e nuslein buca entrar pli profund en las cefras, denton lein far in pèr remarcas en general, sco era tier ina ni l'autra posiziun.

Suenter entgins onns cun cash-flow sur 2 milliuns francs, ei il cash-flow sereducius sin 1.75 milliuns francs. Ils motivs per la sminuaziun ein d'anflar en las spartas administraziun generala, cultura e temps liber, scolaziun e formaziun e sanadad. Il surpli da cuosts ni era la sminuaziun dallas entradas ein vegnidias motivadas el messadi. L'altezia dil cash-flow sa vegnir valetada sco buna - denton fuss in cash-flow da 2 milliuns francs e dapli la finamira. Quei era ord vesta dallas grondas investiziuns futuras.

Entras la midada sin HRM2 ei la pusseivladad per crear amortisaziuns vegnida restrenschida. Ord quei motiv cuntégn il quen 2018 ina prefinanziatiun da 1.3 milliuns francs per il Center da sport e cultura.

Buca tut las investiziuns han saviu vegnir finanziadas entras il cash-flow e consequentamein ei ina part vegnida finanziada cun capital jester. Per ils 31-12-2018 seresulta in niev deivet net da 2.44 milliuns francs. Quei ei in deivet mudest, denton ord vesta dallas numerosas investiziuns futuras vegn il deivet a crescher considerablamein.

Tier las finanziaziuns specialas lein nus remarcar ch'ord la finanziaziun per la purificaziun d'auas seresulta in dapli entradas - quella sparta finanziescha sesezza. Perencunter ei la finanziaziun dalla dismessa da rumien buca equilibrada, aschia che rodund frs. 74'000.-- han stuiu vegin impundi ord il quen ordinari.

Center da sport e cultura

Cun il quen 2016 ei ina repartizion dils cuosts da persunal, scaldament ed energia sin las diversas spartas vegin introducida. Per il quen 2018 havein nus stuiu constatar che la repartizion dils cuosts per il scaldament, sco era dils cuosts d'energia ei buca succedida tenor la clav da repartizion. Nus essan pertscharts ch'ina repartizion da cuosts ha buca influenza sil resultat dil quen, denton duess quella repartizion possibiliter al lectur dapli transparenza ed expressivadad el quen da spartas.

Plinavon havein nus fatg persenn che la regularitat tier la cudaschaziun dils cuosts maunca per part. Divers cuosts periodics ein buca vegin cudaschai adina sut il medem conto. Cheutier lein nus remarcar che quellas cudaschaziuns han buca influenza sil resultat dil quen, ei setracta da summas plitost pintgas, denton valan era per quellas cudaschaziuns da risguardar il principi da cunituitad. El futur giavischein nus ina miglior dalla qualitat dalla contabilitat dil Center da sport e cultura.

Sin basa da nossas retschercas recumandein nus al cussegli da vischnaunca d'approbar il quen ed il rapport da gestiun 2018.

La cumissiun da gestiun engrazia alla suprastanza communal per la gronda lavour prestada duront igl entir onn en favur da vischinas e vischins. Naturalmein han era il cussegli da vischnaunca sco era tut ils emploiai meritau in grond engraziamet.

Mustér, ils 23 d'avrel 2019

Beat Hosang, president dalla cumissiun da gestiun 2017/2020"

Discussiun:

Cussegl:

El sboz dil «Rapport da gestiun 2018» ston las suandontas correcturas vegin fatgas: Pagina 18; sut sponsoring ei nudau «Lions Club Surselva» - midar il num en «Lions Club Tgina di Rein», ei setracta cheu d'in auter club ch'il numnau.

Per il cussegli da vischnaunca fuss ei impurtont a vesta dall'approbaziun ch'il rapport fuss cumplets. Entginas rubricas ein buca stampadas el sboz (pagina 6 e 24).

Sin pagina 27 ei ina statistica dils animals manedels en vischnaunca. Quella duess ins completer cun las cefras dils animals gronds.

Il diember da gaglinas da 189 duess ins controllar. Ins dubeta che quel constat.

Suprastanza:

Las remarcas vegin pridas encunter e controlladas e, sche basegns, midadas.

Cussegl:

Quen da gudogn e sperdita:

Conto 1610.3144.00 tenor messadi ei igl importo duvraus per retschercas dil stan da tir. Tgei ei vegin fatg cheu?

Ei quella summa impundida sulet per sondaschas e planisaziun?

Suprastanza:

Gerau Victor Flepp:

Sin incarica dil cantun e confederaziun sto vegin intercuretg tgei far en caussa geologia. Sin fundament dils resultats sto vegin exequiu remeduras.

Cussegl:

Quen Center da sport e cultura:

Las cefras dil quen dil CSC ein oz aunc surveiseivlas e muossan ora per part gronds deficits. Cugl engrondiment dil CSC ei la damonda sch'ins vegr da tener ils cuosts sut controlla.

Il surpli da cuosts enviers entradas dil glatsch ei fetg gronds. Tgei ha caschunau quella differenza?

A vesta ch'il deficit dil glatsch s'augmenta, sa la cumissiun dil CSC decider da serrar il glatsch? Enzacu sto quella ponderaziun vegrir fatga. Dat ei in'autra moda da far glatsch? Ei sa buca esser ch'il glatsch ei el meins december buca en funcziun pervia da pannas. En auters loghens, per exemplu el Tessin, sa in glatsch vegrir fatgs e manischaus cun gudogn. Nossas cefras ston schon inagada vegrir pridas sut controlla.

Suprastanza:

Gerau Clemens Berther:

Il quen ei curdaus ora per frs. 20'000.-- pli favoreivels che previu el preventiv. Il project da sanaziun ed engrondiment ei pinaus. L'idea ei buca da duvrar dapli personal, aschia ei il project concepius. Il CSC sa buca vegrir menaus cun far gudogn. La finamira ei adina da tener a bass ils cuosts.

Igl onn 2018 ei il glatsch staus aviarts 2 meins. Il glatsch ei per hospes e scolas ina buna purschida. Finanzialmein vegr el spisgentaus cun contribuziuns dalla banca Raiffeisen e dil Club da curling. Deplorablamein ei ina contribuziun dallas pendicularas curdada naven. Egl avegnir croda igl avantatg cun la carta da hospes naven. Plinavon ei previu da far dapli activitads sil glatsch.

La cumissiun dil CSC ei sedada giu cun la problematica. Ei ha muncau frequenzas igl onn vargau. Da present eis ei buca prudent da baghegiar giu survetschs, quei segn astgein nus buca dar enviers ils investurs. Secapescha che la qualitat dil glatsch sto constar quei ch'ei buca stau il cass igl onn vargau ord differents motivs. En 3 onns san ins far ina bilanza e trer en consideraziuns midadas. Igl abolir la purschida dil glatsch ei denton ina impurtonta decisio la quala vegr buca prida sulet dalla cumissiun CSC. Cheu dess ei ordavon informaziuns alla suprastanza ed al cussegl.

Cussegl:

Il deposit da 1,3 milliuns francs per il CSC, co vegr quel duvraus egl avegnir? La summa ei buca cash avon maun, igl ei sulet ina cudaschaziun ella contabilitad, ei quei endretg?

Sa quella summa vegrir duvrada per cuvierer cuosts da baghegiar. Quei fuss prudent enstagl prender si credits. La summa savess era star libra senza ligiar quella vid il CSC.

Igl onn proxim vegr in credit libers. Sa quel vegrir pagaus giu cun quella reserva?

Canzlist communal:

La prefinanziariun ei in niev tema. HRM2 lubescha buca da far amortisaziuns supplementaras. Perencunter ei quella varianta da far in deposit lubida. La summa da 1,3 milliuns francs ei destinada per amortisar in'activa egl avegnir. Sche quella activa vegr amortisada en 33 onns, sto la summa dil deposit era sesminuir en quella perioda, pia 1/33avel per onn. Ella ei ligiada vid il CSC e vegr a levgiar l'amortisaziun. Igl uffeci da vischancia ha confirmau ch'il model da contabilitad lubescha buca auter.

Suprastanza:

President communal Robert Cajacob:

Senza prender quella mesira cul deposit curdass il quen 2018 ora cun in gudogn augmentau. A vesta dallas investiziuns dil futur fa quei buca senn.

Cussegl:

Fa ei buca era senn da prefinanziar autres investiziuns futuras. Per exemplu l'engrondaziun dalla serenera? Necessari fuss ei era per evitare ch'ils possessurs da casas ston pagar contribuziuns da frs. 20'000.-- tochen 25'000.-- sco quei ch'igl ei stau da

pagar all'entschatta. Da l'autra vart eis ei stau empermess tier la decisiun da metter la taglia sin 120% che quella situaziun cuozi buca ditg. Igl ei veseivel che la taglia da persunas naturalas sesminuescha quei che vul dir che nus perdin pagataglias en vischnaunca. Cun in alzament dallas taxas da canalisaziun e serenera fuss ei pusseivel da reducir il pei da taglia.

Suprastonza:

Gerau Victor Flepp:

La sanaziun dalla serenera sto vegnir fatga. Inagada per garantir la qualitad dall'aua. Tenor tests biologics ei quella aunc buna. Contribuziuns dil cantun dat ei buc per la sanaziun dalla serenera. Ina gada san ins stuschar ora quella caussa cunzun per mirar tgei influenza ch'il svilup gest instradaus cun las investiziuns dils hotels effectuescha.

President communal Robert Cajacob:

La suprastonza discuora la problematica. Enzacu sto la serenera purtar seseza cun las taxas. L'empermischun da sbassar il pei da taglia ei staus daus sin 5 onns. Cun schar il pei da taglia savein nus far reservas per far las investiziuns futuras. Cun quellas savein nus denton era far enzatgei plascheivel che retegn e plai als investurs ed als habitants. Las grondas purschidas ein dad avantatg per hospes ed indigens. Clar, ils avdonts dallas vischnauncas vischinontas profitescan era. Desister da baghegiar ora il CSC muntass ina sperdita d'attracziun da nossa destinaziun. La schanza che nus creein cun quella ei pli gronda e giustifichescha buca la reducziun dil pei da taglia.

Cussegl:

Igl ei capeivel che las investiziuns ston vegnir fatgas. Igl ei denton era necessari da discussiunar sur d'ina reducziun dil pei da taglia sco giu empermess. Quei demuossa alla populaziun ch'ils gremis politics prendan serius lur decisiuns en quella caussa. Investiziuns el temps present ein da promover, quei a vesta dils tscheins bass per credits. Sa la suprastonza schon ussa dir en tgei summas che la sanaziun dalla serenera vegn e con che vegn dau a quen per casada?

Suprastonza:

Gerau Victor Flepp:

La finanziaziun dils cuosts da sanaziun serenera sto vegnir fatga sur las taxas. Il quen per quella fatschenta ei aunc buca fatgs.

Gerau Clemens Berther:

Las taxas primaras ch'ein vegnidias adossadas allas casadas ein stadas fixadas tenor schazetg dallas immobilias ed han surviu per la colligiazion. La sanaziun vegn finanziada sur las taxas da diever.

Cussegl:

Conto 7301.3130.00 e 7301.3130.03 transports ella deponia e transports specials. Tgei cuntegنان quels contos?

Il plastic duvraus ei encuretgs, era d'ina firma dalla regiun. Cura vegn quella purschida fatga?

La firma da recicladri Montalta ha in binari tier la reit da viafier. Vegness il transport da curdemus che va en quei liug buca pli favoreivels cun la Viafier retica?

Suprastonza:

Gerau Victor Flepp:

Ei settracta dils transports dil depot da rumien. Plinavon vein nus muldas per rumien special sco cartun, pet e curdem da baghegiar. La dismessa da curdemus sco ieli, colurs vegn fatga d'ina firma specialisada. Las indicaziuns dalla repartiziun dils cuosts dalla dismessa fa mintgamai il cau dalla serenera.

Per reciclar il plastic essan nus en contractivas cun la firma Montalta da Glion. La caussa vegn scolarida tgei ch'ei il meglier da far.

Per cert materials dat ei ina restituziun. La viafier fa buca tuts transports. Cheulein nus sclarir giu sch'ei dat in respargn cun in transport cul tren.

Cussegli:

Conto 8250.3199.00 tgi expensa ei quei stau sut «ulteriurs cuosts da menaschi»?

Canzlist communal:

La vischnaunca ha cumprau treis parcellas terren a Mumpé Medel ed a Funs da privats.

Cussegli:

El messadi ei quella cumpra menziunada sut credits posteriurs, denton cun ina fallida numera da parcella. Ins vegli prender enconuschienscha da quei fatg.

Conto 8400.3134.00 infrastructura turistica; el messadi ei menziunau ch'ei segi vegniu cudischau cuosts per dismetter neiv, ei quei correct?

Suprastonza:

President communal Robert Cajacob:

Ei setracta da dismetter neiv e reparar las sendas da viandar inclus cuosts da material quei suenter il grev unviern.

Cussegli:

Quen d'investiziun

Ei la clav da reparter ils cuosts dils pumpiers sin las vischnauncas dil consorzi ussa avon maun?

Tier la meglieraziun funsila ei biara lavur gia exequida. Il preventiv prevedeva ina summa da frs. 120'000--, quintau giu ei sulet frs. 13'400--. A vesta dil bien quen havess ins saviu cudischar dapli expensas.

Daco ha ei dau tier la canalisazion Cavardiras in surpli d'expensas enviers il preventiv?

Suprastonza:

Gerau Victor Flepp:

La revisiun dils novs statuts dils pumpiers ei prest atras. Per la clav dils cuosts dat ei plirias variantas ch'ins sto aunc decider. Cun risguardar la surfatscha d'uaul dallas vischnauncas dess ei ina pintga reducziun da cuosts per Mustér. In'autra varianta ei da fixar ina contribuziun da tschep.

Gerau Clemens Berther:

La cumissiun da meglieraziun havess veramein saviu tschentar il quen per la lavur exequida. Ins ha cudischau mo igl effectiv pagau.

Canzlist communal:

L'indicaziun el preventiv per la canalisaziun Cavardiras era fatga igl onn vargau e la fatschenta ei vegnida serrada giu e pagada uonn. Ella controlla da credits ei la summa totala nudada tenor il credit concedius.

Canzlist communal:

Bilanza

En connex cun coordinar ils saldos dils contos ella bilanza 1403, 1404, 1406 e 1407 cun las cefras ella survesta dallas investiziuns bilanzadas dalla facultad administrativa ell'annexa tiel quen 2018 ei suenter la revisiun aunc vegniu fatg entginas cudischaziuns. Damai ch'igl ei vegniu fatg cudischaziuns sulettamein enteifer quels contos, han quellas negina influenza sin la summa totala dallas bilanza ed era buca sil resultat dil quen 2018. El rapport da gestiun 2018 stampau vegn publicau las summas currigidas.

Decisiun:

Il cussegli da vischernaunca decida senza cuntervuschs ed abstensiuns da;

- 1. approbar il rapport da gestiun ed il quen 2018***
- 2. far in deposit da 1.3 milliuns francs ella prefinanziaziun per la sanaziun cumplexiva dil Center da sport e cultura***
- 3. suttametter il quen 2018 al referendum facultativ conform agl art. 21, lit. a dalla constituziun communal.***

Cussegli da vischernaunca Disentis/Mustér
Il vicepresident: Igl actuar:

Mario Flepp

Paul Duff

Informaziuns:

Suprastonza:

Geraua Jris Lombris:

La suprastonza communal ha decidiu da surdar il premi Desertina 2019 da renconuschienscha per engaschi da laver cultura a pader Urban Affentranger dalla claustra Mustér.

Il premi da promozion 2019 va allas duas musicas da tscheiver dalla vischnaunca Las Bagordas e Las Fifferlottas.

Cussegli da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Armin Berther

Paul Duff

Annexas:

- Presentaziun tier tractanda 2
- Messadi nr. 31-2017/2020